

ОДРЖАНА РАБОТИЛНИЦА ЗА ДРВОТО КАКО ОБНОВЛИВ ИЗВОР НА ЕНЕРГИЈА

Во рамките на соработката која ЗЕЛС и СНВ Македонија ја остварија во 2011 година, беа презентирани можностите кои се отвараат преку употребата на обновливите извори на енергија (ОИЕ) во подобрувањето на руралната економија, а особено дрвото како природен ресурс со кој обилуваат голем број на општини во руралните подрачја на Македонија.

Покрај студиското патување во Бугарија кое беше реализирано во пролет оваа година каде што беа презентирани начинот на употреба на дрвото од страна на јавни објекти кои се во надлежност на локалната власт, беше подготвена и промотивна публикација со наслов *“Дрвна биомаса”*, во која се публикувани основните факти за дрвото како ОИЕ, неговите различни форми на употреба (огревно дрво, чипс, пелети, брикети) и нивниот енергетски потенцијал, разни типови на опрема за согорување на истите и некои искуства и препораки за употреба на ваков вид на горива и инсталации.

Како последна активност која беше планирана во рамките на оваа соработка, на 06.12.2011 се одржа и работилница на која присуствуваа учесници од повеќе институции:

- Градоначалниците на општина Конче, Кривогаштани и Богданци
- Сектор за шумарство при МЗШВ
- Шумарски Факултет
- Агенција за енергетика
- ЈП Македонски Шуми
- Грин Инвест
- GEF SGP
- Македонска Шумарска Асоцијација
- СНВ Македонија

Работилницата беше отворена со презентација од страна на СНВ Македонија за можностите за употреба на дрвната биомаса. По извршената презентација учесниците на работилницата имаа можност за дискусија по однос на темата на оваа работилница.

Претставникот на Шумарски Факултет од катедрата за користење на шумите, проф. Љупчо Несторовски се осврна на користените податоци во презентацијата кои се од странски извори, при што посочи дека во Македонија постојат податоци за домашни дрвни видови добиени од испитувања извршени од домашни стручни лица. Исто така беше посочено дека се достапни информации за количествата на расположлива биомаса во Р.Македонија преку студија која е спроведена во 2006 год од страна на МЖСПП во соработка со Министерството од Италија и истата е достапна и објавена на сајтот на МЖСПП.

Од страна на претставникот на ЈП Македонски Шуми Тони Јованов, беа посочени некои показатели околу количините на дрвна биомаса со која располага Македонија, а особено дрвната маса која останува на сечиште по извршените операции на сеча, како и потенцијалот на неискористена дрвна маса од млади шуми во кои треба да се извршат одгледувачки мерки на чистење и прореда. Целокупната проценка изнесува околу 250.000 м³ дрвна биомаса, бројка која е доста голема, ако се земе во предвид дека за огрев годишно во Македонија се троши околу 900.000 м³ дрво. Како проблем се посочи и фактот дека за

прибирање на ваков вид на дрвна маса потребно е да се направи и нивелирање на постојните цени, затоа што самото прибирање носи доста трошоци, а цените на отпад по сеча не одат во прилог на истото.

Од страна на истиот дискусант се посочи дека е потребно да се донесат и стандарди за биомаса, како и да се подготват подзаконски акти во вид на Правилник, заради регулирање на оваа сфера која не е доволно обработена, посочувајќи на практични примери и проблеми при транспорт на дробена дрвна маса.

Од страна на градоначалникот на општина Конче, г-дин Стојан Лазарев беше посочена можноста која ја дава крајречната вегетација која расте покрај водотеците, а ретко е користена како извор на дрвна биомаса. Околу цената на отпадот по сеча која се нуди од страна на ЈП Македонски Шуми градоначалникот е на мислење дека е превисока за да има интерес истата да се собира од страна на населението.

Претставникот на ГЕФ, Златко Самарџиев изјави дека секој проект кој е поддржан од ГЕФ е секогаш логичен и мора во себе да содржи компоненти како што се барање на пазарот за одреден производ или услуга и снабдување на пазарот со истото. Тој се надева дека проектот со кој здружението на сопственици на приватни шуми ќе се јави како продавач на чипс добиен од дрвни отпадоци и општината како купувач на истиот ќе заживее и дека ќе може да се реплицира и во други општини.

Според Грин Инвест, основно на пазарот на биомаса е да се развијат два сегменти: првиот сегмент е производители на биомаса кои надобро би било да се организираат како центри за собирање и продажба и вториот сегмент се купувачите на биомаса кои мора да имаат и соодветна инсталација и технологија за да ја користат ефикасно истата, како што се котлите на чипс. Истата компанија понуди и чипер на услуга на ЈП Македонски Шуми за да може да се испита колку е цената на дробење на дрвниот материјал во разни видови на шума.

Од претставникот на Агенцијата за енергетика беше изразен ставот дека секаде во ЕУ постојат проблеми со собирањето на биомасата. Дополнително, во Македонија фид-ин тарифата изнесува 13 еуро центи по KWh, што не е стимулирачка за инвестиции во ова поле. Истиот претставник посочи дека покрај користење на биомаса мора да се мисли и на енергетска ефикасност, посочувајќи дека со соодветна изолација на јавни објекти потребна е инсталација на помалку моќни котли, со што се намалува и инвестицијата. Исто така тој најави дека од страна на Светска Банка во Македонија се идентификувани околу 4800

јавни објекти и дека во 2000 од нив почнувајќи од 2012 ќе се спроведуваат мерки на енергетска ефикасност. Исто така беше посочено дека општините по закон треба да подготвуваат програми и акциски планови за енергетска ефикасност.

На крајот од работилницата беше поздравена можноста да се претстави дрвната биомаса и нејзиното значење и улога во развојот на руралните економии и зачувувањето на животната средина во Република Македонија. Преку презентација на моменталната состојба, трендовите и можностите во користењето на дрвната биомаса како и иницијативата за отворање на дискусија за развојните можности на ова поле во Република Македонија се отвараат нови перспективи за развој на полето на руралната економија и енергетската ефикасност.